

тексту, реципієнт якого очікує на негайний, безпосередній і «легший для сприйняття» стилістичний ефект, аніж читач художнього тексту, однак ця думка потребує більш детального дослідження у наступних розвідках.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрієнко Т.П. Переклад як когнітивно-комунікативна діяльність. Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Сер.: Філологічні науки. 2014. Кн. 3. С. 13–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2014_3_4.
2. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). М.: Высш. шк., 1990. 253 с.
3. Лыков А.Г. Можно ли окказиональное слово называть неологизмом? Русский язык в школе. М., 1972. № 2. С. 85–89.
4. Михайленко О.А. Поняття «Перекладацькі стратегії» як складова стратегічної компетенції. Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Сер.: Педагогічні та історичні науки. 2014. Вип. 121. С. 148–154. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzped_2014_121_23.
5. Михеева Е.С. Еще раз о языковой игре. Сборник научных докладов XII международной конференции по функциональной лингвистике «Функционализм как основа лингвистических исследований». Симферополь, 2005. С. 223–224.
6. Санников В.З. Русский язык в зеркале языковой игры. М.: Языки славянской культуры, 2002. 552 с.
7. Санников В.З. Об истории и современном состоянии русской языковой игры. Вопросы языкознания. М., 2005. № 4. С. 3–20.
8. Сдобников В.В. Стратегия перевода: общее определение. Вестник Иркутского государственного лингвистического университета. 2011. Вып. 1. С. 166–172.
9. Тьопенко Ю.А., Стежко Ю.Г. Перекладацька стратегія доместикації як чинник національної ідентифікації. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія. 2015. Вип. 18. № 2. С. 184–189.
10. Basil H., Munday J. Translation. An Advanced Resource Book. London, (Routledge 2004). 394 p.
11. Pym A. Exploring Translation Theories. London and New York: Routledge, 2014. 193 p.

УДК 821.45.12:147

«ЛЮДСЬКА КОМЕДІЯ» БАЛЬЗАКА, КНИГА ПРО ВДАЧІ ФРАНЦІЇ ХІХ СТОЛІТТЯ

Висоцька Р.Р.,

викладач кафедри іноземних мов

Національний університет «Львівська політехніка»

Стаття присвячена аналізу твору «Людська комедія», яка мала на меті описати історію манер. Особлива концепція зосереджена на ідеї про те, що людство можна порівняти з тваринами і визначати зовнішній вигляд і поведінку, які показують спосіб життя, спосіб мислення, а також моральний характер індивідів.

Ключові слова: опис, зв'язок, композиція, суспільство, звичаї, опис, контекст.

Статья посвящена вопросу анализа произведения «Человеческая комедия», которая имела целью описать историю манер. Особая концепция сосредоточена на идее о том, что человечество можно сравнить с животными и определять внешний вид и поведение, которые показывают образ жизни, образ мышления, а также моральный характер индивидов.

Ключевые слова: описание, связь, композиция, общество, обычаи, описание, контекст.

Vysotska R.R. "HUMAN COMEDY" OF BALZAC, BOOK ON THE FRENCH MANNERS OF XIX CENTURY

The article is devoted to the analysis of the work "Human comedy" which was intended to describe the history of manners. A special concept focuses on the idea that humankind can be compared with animals and determine their appearance and behavior, which show lifestyle, way of thinking, as well as the moral nature of individuals.

Key words: description, connection, composition, society, customs, description, context.

Постановка проблеми. Хочемо ми цього чи ні, Бальзак є найбільшим французьким романістом. У своїй передмові до книги свого сина Клода, з гучною назвою *Aimer Balzac*, Франсуа Моріак говорив про різуче відкриття всесвіту Людської комедії: «П'ятнадцятирічний хлопчик на ім'я Поль Бурже прийшов одного дня в читальний зал на

вулиці Суфлю і попросив перший том «Батька Горію» [1, с. 106]. Удача відкриває двері, в які потрібно входити.

Немає шляху більш захоплюючого, ніж шлях читання «Батька Горію», щоб привести нас до серця «Людської комедії». Кількість, різноманітність, якість символів, які ми зустрінемо в цьому романі, складають незви-

чайну щільність життя і долі, за якими кожен читач може слідувати в тому порядку в якому він хоче, протягом двадцяти інших романів, не ставлячи під загрозу автономію будь-якого.

У Бальзака персонажі роману з'являються так само, як і в реальному світі, люди рухаються під впливом соціальної мобільності в просторі, розв'язавши свої амбіції, спляючи свої бажання, задоволення або свої невдачі.

Постановка завдання. У світовій літературі існує безліч творів присвячених історії різних країн і епох, а праці, яка би висвітлювала історію моралі суспільства, немає. Бальзак взявся досліджувати звичаї французького суспільства XIX ст. (період з 1815 по 1848 рр.). Йому треба було створити великий твір із двома-трьома тисячами типових цієї конкретної епохи персонажів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Через який твір і наскільки ми сьогодні сприймаємо світ Бальзака? Через «Батька Горію», можливо, навіть через вступ, оскільки він є створенням цього роману, що зумовлено винаходом повернення символів всередині «Людської комедії», роман Бальзака заборгував багато чарівності та впливу на своїх читачів [1, с. 108]. На відміну від Ругон-Маккар, Бальзак у «Людській комедії» згрупував під назвою серію романів і коротких оповідань, які попередньо не існували. Ця серія в свідомості свого творця, згідно з каталогом, складеним у 1845 р., мала 137 назв: багато хто з них залишилися в чорновому вигляді, деякі додають. Окрім «Людської комедії» є деякі ранні твори, тобто романи, опубліковані до 1829 р. під псевдонімом; багато дивних казок смішного контексту з раблезіанським натхненням; різні роботи, в т. ч. статті політичного, філософського чи літературного характеру, не кажучи вже про величезну кореспонденцію і про блок Листів до пані Гански [4, с. 255].

Очевидно, Бальзак провів своє життя, пишучи. Таким було його покликання, яке він наклав на свою сім'ю з юності. Перші роботи Бальзака, довгі не опубліковані, показують як його коливання, так і його тенденції. Зрозуміло, що молодий Бальзак спочатку хотів бути філософом. Його читання відзначають Малібранш, Декарт, Спіноза. Те, що він спочатку планує написати, – це дискурс про безсмертя душі. Насправді Бальзак ніколи не відмовляється від «теоретиків» – саме так він проголошує себе в листі до доктора Чапеліна в квітні 1832 р. [3, с. 158]. Знадобилося трохи часу, щоб виявити, що найкращим способом

утвердження себе як теоретика було не писати твори, які були частково риторичними, як, наприклад, виступи або трактати. Яка форма вираження, коли молодий письменник початку XIX ст. з пристрасними претензіями до філософії вирішив почути його голос?

Будучи ще в'язнем шкільної культури, Бальзак спочатку подумав про трагедію у віршах. Таким чином, спроба «Кромвель», яка повинна була забезпечити, відповідно до амбіцій цього «молодого Софокла», місце в «требнику народів і царів». Ми знаємо, що наш автор не відмовлявся писати про театр. Ми бачимо, що він пробує поезію. Але він, здається, досить швидко сприйняв, що «жанр роману був єдиним, який винайшов сучасність» [5 р. 85]. І тут ще одна помилка учня – дати Руссо престижну, але застарілу літературну модель. Кожен письменник повинен знайти аудиторію. У часи Бальзака роман, який читають, роман, який можна продати, – це те, що забезпечує читальні шафи.

Протягом року, починаючи з березня 1829 р. по квітень 1830 р., Бальзак опублікував три вирішальні шедеври, що змусять його стати собою. «Чуан або Бретань в 1800 р.», перший роман, що вважався гідним вступити в майбутню комедію людини і який, встановивши великий конфлікт між двома Франціями, очевидно, вписується в натхнення проекту мальовничої історії Франції [6, с. 97]. У квітні 1830 р. вийшли два томи сюжетів приватного життя, що об'єднали шість оповідань. Ці твори були задумані як сукупність, і їх зустріч у збірці є першим виразом програми: створюється база «Людської комедії». Зазначений об'єкт книги, оголошений його передмовою, полягав у тому, щоб представити справжню картину звичаїв, які сім'ї ховаються у тіні. Спадкоємець класиків, автор підкреслив моральну вигоду, яка неминуче впливає з читання його творів молодими читачами. Безсумнівний аналітик, він проілюстрував очевидну стурбованість справедливістю симетричної небезпеки, які, на його думку, зазнали в організації шлюбу, як неправомірного, так і чесного [7, с. 189]. Звичайно, новини, які складають ці сцени конфіденційності, відносно короткі. Вони намалювали головним чином фігури видатних персонажів, сильно закріплених у реальному світі, а не в більш-менш довільній фантастиці. Друге видання «Сцен приватного життя» буде опубліковано в 1832 р. Цікаво зазначити, що пізніше п'ять збірок зливаються під пером Бальзака, щоб утворити «Жінку», тридцять років.

Групування текстів, започаткованих «Сценами приватного життя» 1830 р., є лише першим з багатьох інших. У вересні 1831 р. з'явилися романи і філософські казки. Як і в «Шагреневій шкірі», яка у багатьох відношеннях є відображенням паризького життя, особливо в його першій частині, ці історії присвячені ілюстрації ідеї. Це очевидно навіть у комедії «Диявол», «Еліксир довгого життя», «Дві мрії», «Ісус Христос у Фландрії». Бальзак проводить відмінність між сюжетами і сценами, а пізніше між філософським вивченням або дослідженнями моралі. Робота спирається на величезну базу, з якої вона піднімається. Дванадцять томів, які складають ці дослідження манер, публікуються окремо [10, с. 55].

Ми бачимо, що Бальзак був змушений змінити свої шляхи писання. Автор дослідження манер хоче бути більше, ніж філософом. У липні 1834 р. також ще підписав договір, який передбачає, за зразком минулого, видання двадцяти томів філософських досліджень у п'яти поставках, починаючи з серпня 1834 р. по березень 1835 р. Шлях підживлюється відновленням стародавніх філософських казок, збагачених інноваціями. Бальзак встановлює кілька шляхів у постійному процесі відтворення своїх робіт, що неминуче призводить до ефекту гомогенізації. Таким чином, поява персонажів в різних романах робиться перед створенням «Батька Горію». Але від його публікації, тобто на початку 1835 р., він стає систематичним, і Бальзак не тільки створює попередні символи, щоб зробити їх відновлюючими.

Він може відкрити їх, або знайти їх, іноді здивувавшись. Відкриття може починатися або з середнього віку, або смерті, або з дитинства. Звичайно, незважаючи на свою потужну пам'ять, творець не міг уникнути об'єктивних внутрішніх протиріч [8, с. 100]. Але чи ми їх бачимо? Всі бальзакові символи не з'являться знову. Деякі, і найбільш енергійні, залишатимуться замкненими в історії, яка пов'язує їхню долю. Але це пов'язано з їхньою природою.

Його назва вперше з'являється під пером Бальзака в листі від 1840 р. Без сумніву, він посилається на «Божественну комедію» Данте, філософського дослідження, яке представляє «Містичну книгу». На витоках сучасності Бальзак ставить появу епохи сумнівів, раблейський сміх, особливо протестантизм, революційний дух протесту якого є лише політичним виразом. Час вірувань і того, що вони заснували, більше немає. Інший світ належить до поета, художника, щоб вивчити сьо-

годення, пояснити і показати його нащадкам [8, с. 102].

«Людська комедія» у підсумку буде успішною. 2 жовтня 1841 р. Бальзак підписав із бібліотеками на чолі з Чарльзом Фурн вирішальний договір, за яким письменник надав їм «право друкувати і продавати його повне зібрання творів під загальною назвою «Людської комедії». Після смерті Бальзака неопубліковані тексти мали приєднатися до збірки [10, с. 357]. У творчості Бальзака ми іноді бачили творіння без творця, який, незважаючи на самого себе, працював письменником.

Висновки з проведеного дослідження. У Бальзаківському всесвіті є щось невловиме. У знаменитому листі до герцогині д'Абрантес чоловік сказав про себе: «він містив у своїх п'яти ногах два дюйми невідповідності, всі можливі контрасти; ніщо не дивує мені більше, ніж я сам. Я вважаю, що я лише інструмент, чії обставини грають основну роль» [10, с. 357]. Він побачив у цьому вказівку на схильність до професії письменника. Все, що він відчував, була його «дика енергія» і «жах до всього, що пахне ярмом». Світ, який він створив, теж суперечливий. Автора *La Comédie Humaine* часто критикували за те, що він надто багато думав про це, і всі докори надходили тільки від тих, про кого він погано думав. Але як часто, без його оповідань, логіка сюжету заперечує логіку мови! Замість винахідника конкретної форми роману критики сьогодні бачать його як творця різних форм наративу. Прагнучи моделювати свої твори за науковими уявленнями свого часу, Бальзак був сучасною людиною. Це так і залишилося [10, с. 360].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Abraham P. Recherches sur la création intellectuelle. Créature chez Balzac. Gallimard, 1931; réed. 1949. 198 p.
2. Ambrière Fargeaud M. Balzac et «La recherche de l'Absolu». Hachette, 1968, nouvelle édition augmentée, PUF coll. «Quadrige», 1999. 288 p.
3. Bardèche M. Balzac romancier. La formation de l'art du roman chez Balzac jusqu'à la publication du «Père Goriot». Plon, 1940; Genève, Slatkine Reprints, 1967. 315 p.
4. Bonard O. La peinture dans la création balzacienne. Invention et vision picturales de «Maison du chat-qui-pelote» au «Père Goriot». Genève, Droz, 1969. 258 p.
5. Delattre G. Les opinions littéraires de Balzac. PUF, 1961. 159 p.
6. Frappier-Mazur L. L'expression métaphorique dans «La Comédie Humaine». Klincksieck, 1976. 247 p.
7. Jacques G. Paysages et structures dans «La Comédie Humaine». Publications Universitaires, Louvain, 1976. 369 p.

8. Michel A. Le réel et la beauté dans le roman balzacien. Champion, 2002. 179 p.
9. Nykrog P. La pensée de Balzac. Copenhagen, Munksgaard, 1956. 267 p.
10. Vanoncini A. Figures de la modernité. Essai d'épistémologie sur l'invention du discours balzacien. José Corti, 1984. 459 p.
11. Wurmser A. La Comédie inhumaine. Gallimard, 1964; éd. définitive, 1970. 366 p.

УДК 811.111'276.6

СТИЛЬОВІ Й ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ ТА СПОСОБИ ЇХ ВІДТВОРЕННЯ

Герасімова О.М.,
викладач кафедри перекладу
*Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького*

Статтю присвячено особливостям перекладу текстів різних жанрів. Наводяться результати аналізу їхніх лексичних, граматичних, стилістичних рис. Дослідження було проведено на основі аналізу художньої літератури, наукових статей, документів, ділових листів і лексикографічних джерел.

Ключові слова: текст, стиль, жанр, тропи, особливості перекладу.

Статья посвящена особенностям перевода текстов разных жанров. Приводятся результаты анализа их лексических, грамматических, стилистических черт. Исследование было проведено на основе анализа художественной литературы, научных статей, документов, деловых писем и лексикографических источников.

Ключевые слова: текст, стиль, жанр, тропы, особенности перевода.

Herasimova O.M. STYLISTIC AND GENRE PECULIARITIES OF TEXTS AND THE WAYS OF THEIR TRANSLATION

The current article deals with the translation peculiarities of texts of different genres. The results of the analysis of their lexical, grammatical, and stylistic characteristic features are presented. The investigation was carried out on the basis of the analysis of fiction, scientific articles, documents, business letters and lexicographical sources.

Key words: text, style, genre, tropes, peculiarities of translation.

Постановка проблеми. У різних сферах людської діяльності мова використовується по-різному. Фахівці з перекладу завжди цікавилися цим питанням, оскільки жанрова диференціація текстів безпосередньо стосується механізму перекладу та перекладацької стратегії.

Вибір того чи іншого засобу перекладу залежить, головним чином, від функціонального стилю, до якого належить текст оригіналу, адже будь-яка мова характеризується стилістичною диференціацією, кожен стиль має свої підстили та жанри, які мають свої лексичні та граматичні особливості. Отже, типи текстів визначають підхід і вимоги до перекладу, впливають на вибір засобів і визначення рівня еквівалентності перекладу оригіналу [4].

З погляду лінгвістики мовленнєві жанри мають багато спільних ознак у різних мовах, бо в основі їх виділення лежать однакові критерії. Перекладач повинен добре знати особливості жанрів мовлення в англійській і

українській мовах і бути обізнаним із принципами передачі цих особливостей під час перекладу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням цієї проблеми займалися Ш. Баллі (1961), Б. Гавранек (1932), В. Матезіус (1942), Й. Вахек (1964) та інші представники Празького лінгвістичного гуртка. У російському мовознавстві проблемами функціональних стилів займалися Л.В. Щерба (1957), В.В. Виноградов (1941), а також М.М. Кожина (1983), О.Б. Сиротініна (1999) та багато інших. Українська стилістична думка сформувалася завдяки значним теоретичним і практичним досягненням у цій галузі Л.А. Булаховського (1975), М.М. Пилипінського (1976), С.Я. Єрмоленко (1987), Л.Я. Мацько (2003), В.С. Ващенко (1958), І.П. Чередниченка (1962), Н.В. Ботвіної (1999) та ін.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає у визначенні стильових і